

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s., není opodstatněno. Vývody dovolatelovy, podle nichž odvolací soud prý nesprávně vyložil ustanovení odstupní smlouvy ze dne 4. března 1920, pokud se týká výměny bytu pro žalovanou a prý pochybil, přiznav žalobcům z důvodu, že se prý se žalobci nesnáší, požadovati na žalované vyklizení bytu, nelze sdíleti. Dotyčné ustanovení odstupní smlouvy zní: »Pro případ, že by po smrti odstupitelově jeho manželka se znovu vdala nebo se s domácími hospodáři nesnášela, c o ž m a j í t i t o s a m i p o s o u d i t i, jest povinna na žádost hospodářů byt do 3 měsíců vykliditi a mají tito platiti jako roční činži 40 K v půlročních splátkách napřed.« Nelze seznati, v čem by toto ustanovení bylo nejasné; doslov jeho jest určitý a smysl nepochybný. Předpokladem pro oprávnění hospodářů, žádati, by žalovaná byt vyklidila, jest ovšem, že se s hospodáři nesnáší, ale rozhodovati o tom, zda případ ten nastal, náleží výhradně hospodářům. Upíratí toto oprávnění hospodářům se nedá. Nelze přisvědčiti žalované, že se nesrovnává s dobrými mravy, aby sami hospodáři rozhodovali o tom, zda se s nimi nesnáší a že má proto byt vykliditi. Jde, jak z ustanovení smlouvy vidno, o alternativní závazek hospodářů, buď žalované poskytovat byt, nebo platiti jí za něj hodnotu. Při alternativních obligacích ponechává však zákon volbu plnění, pokud ve smlouvě nic jiného neobsaženo, povinnému (§ 656 a 906 obč. zák.). Také účel, který pojetím onoho ustanovení do odstupní smlouvy byl sledován, vyvrací ono tvrzení, že jde o ustanovení, přičící se dobrým mravům; vždyť účelem tím patrně bylo, přivoditi mezi stranami snášelivé spolužití a zabrániti nepřístojnostem, pak-li se výměnkář s hospodáři nesnáší. Pro tvrzení žalované, že tento výklad, výklad to i odvolacího soudu, neodpovídá úmyslu odstupitele, jenž jí výměnu zřídil, nelze nalézti podkladu. Znění smlouvy jest tak jasné, že jiného výkladu nepřipouštělo. Byla-li v době zřízení smlouvy značná nouze o byty a pojal-li odstupitel přes to do ní ono ustanovení, svědčí to o správnosti zastávaného výkladu a nikoli proti němu. Konečně nemůže žalovaná tvrditi, že ji žalobce vykazuje z bytu z pouhé libovůle. Odvolací soud běže totiž za prokázáno, že mezi žalobci a žalovanou skutečně nastala vážná nedorozumění.

Čís. 3911.

Společnost s r. o. nemůže býti komplementářkou společnosti komanditní.

(Rozh. ze dne 28. května 1924, R I 278/24.)

Žádost o zápis komanditní společnosti pod firmou »Š. a spol., dřevařská obchodní společnost s r. o., komanditní společnost«, rejstříkový soud zamítl. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil a uvedl v důvodech: Obsah rekursu a obsah zamítnuté opovědi, dle něhož společnost s ručením obmezeným utvořila komanditní společnost (ač ani usnesení valné hromady v tom směru nevykázala),

svědčí o tom, že v tomto případě v podstatě jde o obejití zákona o společnostech s ručením obmezeným, že zejména má se obejití ustanovení Šu 82 zákona toho o tom, že společníci nemohou zpět žádati společenské podíly, a aby získala jako zakladatelka též takové účastníky, kterým by jakožto komanditistům bylo možno s podílem vystoupiti (čl. 171 obch. zák.). O skutečném pokusu obejití zákona o společnostech s ručením obmezeným svědčí dále i ta okolnost, že jednatelem a členem společnosti s ručením obmezeným Karlu P-ovi a dále členům společnosti té Rudolfo F-ovi a Božetěchu K-ovi, kteří vesměs jsou opovězeni též jakožto komanditisté, uděluje se zároveň prokura v nově zakládané komanditní společnosti, takže tím má býti firemní činnost přenesena na firmu komanditní společnosti pod krytím společnosti s ručením obmezeným jakožto komplementářkou. Činnost ta však jest dle zákona nepřipustná, neboť dle zákona i společenské smlouvy může zapsaná společnost »Š. a spol., dřevařská obchodní společnost s r. o.« rozvíjeti činnost v Šu 3 spol. smlouvy vymezenou pouze pod svou vlastní firmou a na svůj účet. K tomu přistupuje též, že zvolená firma jest takového rázu, že nevyjadřuje určitě, o jaký vlastně útvar společenský jde, a nejistota ta by byla ještě rozmnožena opovězeným způsobem znamenání firmy, kde pod takto neurčité a obojetné znění firmy by se ještě dále přitiskovalo znění firmy společnosti s ručením obmezeným. Také sami rekurenti v rekursu uznávají, že by laikům — tedy obecnstvu — byla opovězená firma nezvyklou. Poukaz na to, že možno se poučiti z obchodního rejstříku, není místným, neboť, pokud jde o znění nové firmy, vychází obchodní zákon s hlediska, že nová firma musí odpovídati pravdě a býti jasná (čl. 15 a násl. obch. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Otázkou jest, zda může býti společnost s r. o. komplementářkou společnosti komanditní. Jest sice pravda, že čl. 150 obch. zák. výslovně neuvádí, že mohou býti komplementářem komanditní společnosti výhradně jen osoby fyzické, a nelze to usuzovati ani z doslovu čl. 151 obch. zák. Přes to však úprava a podstata společnosti s r. o. nedopouští, by se jí mohlo dostati postavení komplementáře komanditní společnosti. Společnost s r. o. nabývá práv a podstupuje závazky jednatelem (§ 19 zákona o společnostech s r. o.), kteří mohou býti usnesením společníků kdykoli odvoláni (§ 16 téhož zákona). Jest tedy při společnosti s r. o. podstatným, že musí míti zastoupení, jež podléhá vždy vůli většiny. Stala-li by se však společnost s r. o. jedním z několika komplementářů komanditní společnosti a byl-li by vybaven jen některý z těchto ostatních osobně ručících společníků právem společnost (komanditní) zastupovati (čl. 167, 153 obch. zák.) mohlo by se státi, že by zavázal celé jmění společnosti s r. o., aniž by tato mohla tomu čeliti a aniž by se společníci její mohli takového zástupce zbaviti. Tím byla by ovšem také rozvrácena celá hospodářská činnost společnosti s r. o. jako takové a společnost tato pozbyla by zcela svého významu jako samostatný hospodářský činitel. Že v tomto případě má býti společnost s r. o. t o h o č a s u jediným komplementářem, nemůže na zásadě právě vy-

tčené ničeho změnit. K úvaze této přistupuje ještě další, totiž že se opovídatelům jedná očividně o obejití zákona o společnosti s r. o., jak již správně dovodil rekursní soud a dále, že by navržené znění firmy, třeba bylo formálně správným, přece zůstaviti mohlo pochybnosti, o jaký společenský útvar vlastně jde. V těchto směrech stačí poukázati k odůvodnění napadeného usnesení.

Čís. 3912.

I cizinci v cizině bydlící mohou se podrobiti příslušnosti tuzemského soudu (§ 104 j. n.).

(Rozh. ze dne 28. května 1924, R I 403/24.)

Žalobu srbského obchodníka na bělehradskou banku dovolaný obchodní soud v Praze k námitce nepřislusnosti soudu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřislusnosti soudu. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalovaná strana, kteráž, právě tak jako žalobce, jest cizozemcem v cizině bydlícím, vznesla sice včas námitku nepřislusnosti proti této žalobě, opřené co do příslusnosti o § 99 j. n., ale vzala námitku zpět. Když pak později námitku tuto opět vznesla, nešlo již o sudiště podle §u 99 j. n., nýbrž již o sudiště podle §u 104 odstavec druhý j. n. Sudiště podle §u 99 a 104 j. n. nejsou téže povahy. Ono sudiště jest sudištěm odpůrci vnuceným, toto sudiště má svůj vznik ve smluvní volnosti obou stran, i na poli soudní příslusnosti jim příslušející. Kromě toho sudiště dle §u 99 j. n., které v podstatě jest náhradou za sudiště prozatimního opatření (forum arresti) dle §u 46 dřívější jurisdikční normy z roku 1852, má za účel, aby dobývání nároků oproti cizincům v cizině bydlícím bylo žalobci ulehčeno. O ulehčení ovšem nemohlo by býti řeči v případech, kde vůbec schází jakýkoli vztah stran k tuzemsku. Jiného podkladu jest předpis §u 104 j. n. Ve věcech majetkových jest předpisy hmotného práva přiznána stranám v rozsáhlé míře smluvní volnost. Na poli práva procesního jest tato smluvní volnost potud omezena, pokud to veřejné zájmy a péče o řádný a spolehlivý běh soudního řízení dovolují. S toho hlediska vzešel předpis §u 104 j. n., v němž nečiní se výslovně rozdílu ani mezi státními příslušníky ani mezi osobami bydlícími v tuzemsku nebo v cizině. Zákon neobírá se výslovně těmito okolnostmi ani v tom směru, zda tuzemci neb osoby v tuzemsku bydlící mohou se dohodou podrobiti cizozemskému soudu, a ani v tom směru, zda osoby v cizině bydlící mohou se dohodnouti na příslusnosti tuzemských soudů. Při výkladu zákona ohledně těchto otázek jest míti tedy především před očima, že zákon chtěl ponechati stranám vůli, by se podrobily soudu, který dle svého přesvědčení uznávají nejvhodnějším pro projednání sporu. V praxi uznává se závaznost smlouvy, kterou strany, mající bydliště v tuzemsku, podrobují se příslusnosti cizího, dokonce i cizozemského rozhodčího soudu. (Srovn.